

TEATRUL DRAMATIC BAIA MARE

Stagiunea 1998/1999

COMEDIE SPIRITISTA

după NOEL COWARD

traducerea și adaptarea MAGDA BORDEIANU

Distributia:

Charles Condomine	SANDU POPA
Ruth, soția sa	NICOLETA BOLCĂ
Madame Arcati	KITTY SANDU
Edith	DANA ILIE BĂRBOSU
Dr. Bradman	VALERIU DORAN
Doamna Dr. Bradman.	LILIANA HĂRȘAN
Elvira	AURORA PRODAN

REGIA ARTISTICA,

SCENOGRAFIA,

MAGDA BORDEIANU

MAGDA BORDEIANU și MIHAI VĂLU

ASISTENT REGIE ARTISTICA,

SANDU POPA

Regie tehnică și sufler : CORNELIA CODREANU

Sonorizare : DAN PRODAN

Lumini : LIVIU GORUN

Repetitiile încep miercuri, 21 octombrie 1998, ora 10.00

AVANPREMIERA : sâmbătă, 19 decembrie 1998

PREMIERA : duminică, 20 decembrie 1998

"Comedie spiritistă" de Noel Coward sau, altfel spus:

Un spectacol, parcă, pentru Kitty Sandu (În loc de cronică teatrală)

Să mă ierte actrița Kitty Sandu că-i dezvălui vârsta: șapte decenii. La urma urmei, anii purtați cu folos și demnitate onorează pe oricine. Plecând de aici pot spune că noua premieră a Teatrului dramatic din Baia Mare cu piesa "Comedie spiritistă" de Noel Coward a readus în atenția iubitorilor Thaliei talentul și vigoarea unei actrițe care a slujit teatrul băimărean decenii la rând. Nu mai credeam că, după ce au trecut vreo 12 ani de la pensionare,

V.R. GHENCEANU
(continuare în pag. 5)

Scenă din spectacol

Foto: SIMU GHEBE

"Comedie spiritistă" de Noel Coward sau, altfel spus:

Un spectacol, parcă, pentru Kitty Sandu (În loc de cronică teatrală)

Urmare din pag. 1)

actrița Kitty Sandu (cu care am lucrat la aceeași instituție ani buni!) va reveni pe scenă cu o asemenea tinerească și de invidiat vigoare. Este meritul Domniei sale, dar și al regizoarei Magda Bordeianu, personalitate accentuată a regiei românești de teatru (trăitoare azi în Germania), care i-a propus un rol-mănușă, Madame Arcati, spiritista, cea care leagă și dezleagă dezinvolt firele unei acțiuni și ale unui subiect nu prea des întâlnit în teatru. Actrița Kitty Sandu s-a achitat admirabil de rol, cu aplomb, subtilitate și fine nuanțe. Ținând seama de toate acestea, m-am gândit să așez sub același semn evenimentul revenirii pe scenă a actriței și însăși premiera, în multe sensuri semnificativă. Ceilalți interpreți - în măsuri felurite participante la rotundul unui spectacol - vor înțelege cum se cuvine gestul de complicitate al cronicarului.

Piesa "Comedie spiritistă" a fost tradusă și propusă în repertoriul de regizoarea Magda Bordeianu. E o scriere comică într-o cheie modernă, un fel de episod de telenovelă bine ținută în fir, cu noașterate situații și răsturnări și de un haz ușor trăznit, în care legăturile dintre real și lumea de "dincolo" par a fi un factor reglator, dar și unul compensator. Personajul central, Charles Condomine (interpretat de Valeriu Doran), romancier, lansat în iureșul propriei fantezii și dorințe de subiecte inedite prin romanele sale, provoacă ședințe de spiritism

și-si complică singur viața. E aici și o fină ironie la condiția scriitorului care, prin puterea talentului, își creează singur disconfort, prilej de luptă cu spiritele invocate. Rolul este interpretat cu distincție și nuanțe de către Valeriu Doran și mi se pare unul din cele mai bune roluri din câte i le-am văzut la Baia Mare. La fel și soția sa, Ruth (în postura reală și cea de spirit), rol interpretat de Aurora Prodan, cu temperament, dezinvoltură și subtile nuanțe, dar căreia i-aș reproșa, pe alocuri, graba în rostire. Nicoleta Bolcă (Elvira, soția dinții, ca spirit) a jucat un rol dificil, în notă bună, obișnuită pentru actriță, cu degajare și feroare în unele scene, dar și cu accente dramatice pe care contextul (de comic savuros, ba chiar absurd citeodată), aura comică generală nu-l cerea. Bradman este un rol cu subtile disimulări, bine pătruns și interpretat de Barbu Radeșiu, în cheie duplicitar-ironică. O surpriză plăcută a fost Lilliana Hârșan (Dna Bradman), nuanțată și exactă, precum și Diana Mănescu, într-un rol (Edith) energic și colorat.

Toate cele mai sus spuse au fost posibile și pentru că Magda Bordeianu a creat prin regie și scenografie (aceasta din urmă împreună cu Mihai Văliu) o lume în egală măsură reală și posibilă, un melanj între adevăr și fantezie, o lume de situații comice de care regizoarea nu s-a distanțat în spectacol cituși de puțin; tocmai pentru a o prezenta credibilă. Avem de a face, altfel spus, cu o piesă și un spectacol de felul cărora n-am văzut prea des la Baia Mare.

Avancronică teatrală la un spectacol de comedie spirituală, cu toate drepturile de a rămâne contemporan cu noi, publicul, și doar atât...

Vă doresc din tot sufletul meu sincer de artist, ca acest spectacol, să suporte impactul cu publicul la fel de bine ca și cum această stare de supradoză, a fiecărui personaj, se poate concretiza la cel mai înalt nivel cu impactul cu publicul, pe care și regizorul și actorii își doresc să se producă în contactul acestui spectacol.

Nu doresc să fac din această cronică (avancronică) un desfășurător al spectacolului, ci în limita spațiului să mă încadrez la două din obiectivele propuse de regizoarea Magda Bordeianu și la cel de-al treilea și ultim obiectiv, plăcerea publicului de a participa la înfăptuirea acestui act artistic.

Recunosc aici, dorința mea de a vă trezi interesul față de acest spectacol, care cred că are darul de a vă aduce aminte că o parte a vieții noastre este o comedie zilnică, trăită intens, cu multă stare de spirit, când nu mai avem nimic de pierdut. Al doilea aspect este faptul, de altfel sesizat și de autor, că lucrurile bine făcute au durabilitate. Aici se poate interveni ca în 17 decembrie a.c., premiera acestui spectacol să producă o surpriză totală în raport cu distribuția și chiar în raport cu interpretarea scenică. Deci să ne oprim aici și să derulăm numele celor care vor juca cu talent în seara de 17 decembrie: AURORA PRODAN - VALI DORAN - LILIANA HÂRȘAN și BARBU RADEA - NICOLETA BOLCA - singură și tristă, fata din casă - DIANA MĂNESCU, iar ca o apariție benefică, un înalt profesionalism și dureros de actuală, singură, care are curajul să pășească după o absență de 9 ani, alături de colegii ei mai tineri și foarte talentații actori pe care i-am amintit deja: este ECATERINA (KYTI) SANDU, cu devotamentul scenic de care nu a făcut niciodată caz, dar care se simte, iar frica știu că a stăpânit-o, și o mai stăpânește când partenerii dumneaei fac roluri care vor rămâne în memoria publicului.

Cu scuzele de rigoare, vom încerca încă o dată, să vă implorăm să veniți și să vedeți pe acești creatori de frumos de act artistic și veți avea o seară plăcută sufletului.

Nu regretați că biletul la teatru costă cât un pachet de țigări...Nu mai fumați și veniți să ne vedeți...pe noi, cei care trăim pentru voi oamenii...

Aurora, Vali, Lili, Barbu, Nicoleta, Diana și Kyti Sandu...

Succes, dragii mei colegi. Succes Magda Bordeianu și Sărbători frumoase... în Maramureș.

Paul Talasman

Curajul de a plăsmui caractere

□ **interviu cu regizorul Magda Bordeianu**

vederea și am început să-mi dau seama ce înseamnă fericirea, am început să pricep valoarea cuvintului eternitate, ce înseamnă să ai o anumită rezistență în a-ți apăra frumusețea din interior, să nu te lași vrăjită de lumea materială, să-ți fondezi o anumită filozofie legată de existență și de felul în care privești lumea din afara te, 1/2 poți cunoaște mai bine. E o pierdere sau un câștig. Pentru mine a fost un câștig.

- Cum ați reușit să vă impuneți pe plan artistic?

- M-am stabilit în orașul Bochum, un oraș industrial, dar în care se întâmpla cel mai interesant fervent de teatru din Germania. Acolo, am avut posibilitatea să fiu profesoară la Facultatea de teatru și am semnat un contract ca după 5 luni de zile să-l opresc, atunci când am văzut că cei care erau admisiși la facultate nu erau cei talentați, încât am întrerupt contractul și am zis că îmi voi face eu teatru meu, dar teatru meu în sensul că nu vream public, ci vream să-i învăț pe oameni să joace teatru.

- Cum era văzută școala românească la teatru?

- Școala românească de teatru mi-a pus la dispoziție o bază cu care am fost foarte bine primită, chiar actori profesioniști care aveau șansa să vină în teatru meu erau impresionați de câte știam și păstrasem ca rețetă în portofelul cu care puteam să merg prin viață pentru această minunată meserie.

- Teatrul popular pe care l-ați înființat în Germania, cum era gândit?

- Nu l-am gândit un teatru pentru snoave și jocuri simple ci

în sensul că se adresa tuturor. În interiorul acestui teatru am făcut o școală de măști în care există un sistem reglementat de învățămînt a cărei coautoare sînt și care a fost recunoscută de statul german, în așa fel încît este șingura școală de teatru de măști din Germania, ai cărei elevi sînt din întreaga lume.

- Să revenim în 1998. Pe 17 decembrie va avea loc premiera spectacolului "Comedie spiritistă" de Noel Coward. De ce optați pentru această comedie?

- Pentru că mi se pare, la ora actuală, o chestiune foarte frumoasă, faptul că noi oamenii ne întrebăm ce se întâmplă cu existența noastră. Această piesă este interesantă pentru că în structura de teatru dramatic reușește să

le face plăcere să lucreze. Teatrului din Germania îi lipsește nebunia actorului de aici care să aibă curajul să greșească, să aibă curajul să uite, să fie liber, să fie deschis, asta este ceea ce acolo nu prea există.

- Vorbim-vă despre munca la repetiții.

- Este o mare diferență și exact aici constă bucuria de a avea curajul să plăsmuiești fără să știi, hai să facem coca cum s-ar spune, într-un sens barbar, primitiv. Există un alt fel de a ataca fazele de construcție a unui personaj, a unui caracter. Cu actorul român e un fel de petrecere, o sărbătoare, se rîde, se glumește, se încearcă, se ajunge la o sută la sută incandescentă pînă peste limita posibilității, după

ea se ajunge din nou pe un anu-mele fel de pămînt. Aceste mutații această efervescență mi-a lipsit pe undeva și asta m-a atras și asta am vrut să o rețin.

A consernat
Ana Liliana ILEA

face o combinație între teatrul realist și teatrul fantastic. Întîlnirile dintre o lume reală și o lume de dincolo care produce comic, mi se pare o treabă interesantă, se poate rîde. Pentru mine este o frumoasă întîlnire cu o trupă de actori cărora

ce montase pe scena teatrului bairmărean piesa "Mobilă și durere" de Dumitru Mazilu, regizorul Magda Bordeianu pleacă din țară. După 17 ani ea revine la Teatrul Dramatic din Baia Mare, punînd în scenă piesa "Comedie spiritistă" de Noel Coward.

- Ce a însemnat exilul pentru dvs.?

- Posibilitatea de a mă cunoaște mai bine, posibilitatea de a înțelege acolo, între străini, foarte multe din valorile unor cuvinte care aici, cînd am trăit și cînd am trecut prin viață, nu le-am înțeles valoarea. De pildă, acolo, între străini, am înțeles ce înseamnă să simți cuvîntul și esența cuvîntului dragoste de țară, ce înseamnă să fii patriot. Aceste cuvinte, trăind în România, mi se păreau cuvinte de lozincă, nu le puteam accepta în vocabularul meu și în esența lor, fiind acolo, am început să le înțeleg altfel valoarea. Și acestea sînt experiențe care nu se pot trece cu

Cultură

Literatură

Artă

Pagină coordonată de
V. R. GHENCEANU

Reîntâlnire după 20 de ani

Dialog cu regizoarea Magda Bordeianu

Foto: Silvia GHETIE

Magda Bordeianu

- Mă bucur să ne reîntâlnim, fie și după 20 de ani. Spuneți cititorilor noștri pe unde ați mai umblat în răstimp?

- Și eu mă bucur că ne vedem după două decenii. Nu uit că, într-o vreme grea pentru mine, Dv. mi-ai întins o mână curajoasă și m-ai angajat la Teatrul băimărean unde erați director pe acele vremi. După un timp am plecat în alte teatre și, în 1981, în Germania.

- Care a fost ultima piesă pusă în scenă la Baia Mare?

- În 1981, piesa "Mobilă și durere" de Teodor Mazilu. A fost și ultima piesă pusă în țară după care, în toamna aceluiași an, m-am stabilit în Germania.

- Mazilu trăia la acea vreme?

- Nu, el mă întâlnise la Oradea cu câțiva ani înainte și mă rugase să-l montez o piesă. La festivalul orădean, respectiv fusese foarte criticată, aproape desființată ca regizor și ca om de teatru, așa că propunerea lui mi-a plăcut bine. După un timp, conducerea teatrului din Baia Mare mi-a propus să montez în instituția și în orașul din care plecasem de vreo trei ani.

Era vorba - cum spuneam - de piesa "Mobilă și durere" a marelui dramaturg Mazilu care, nu cu multă vreme în urmă, trecuse în lumea umbrelor. Îmi făcusem cerere să plec, lumea se ferea de mine, dar teatrul băimărean m-a primit cu brațele deschise, fără teamă. A fost o șansă de a mai lucra un spectacol înainte să plec definitiv.

- Cum v-au primit nemții? Ce știați ei despre Dv?

- Am ajuns întâi la Nürnberg, apoi la Bochum și m-am stabilit la Mainz, unde locuiesc și azi. Nemții știau câte ceva despre mine fiindcă acolo fusese Teatrul "Nottara" cu o piesă montată de mine (au fost doar interpretii, eu n-am încăput pe listă!). Numele meu era cunoscut. Nu mi-am făcut drum ca regizor în teatrul german pentru că simțeam că n-am publicul meu.

- Și v-ați creat, am aflat, o instituție proprie...

- Da, în orașul Mainz (lângă Frankfurt), mi-am făcut un teatru popular privat și o școală de măști, cu 80 de angajați, având o sală de circa 100 de locuri într-o clădire mai veche a orașului. Școala de măști, spre pildă, cu o vechime de 8 ani (pentru viitorii machiori) este recunoscută de statul german ca școală-exemplu. Am studenți din Germania, dar și din străinătate.

- În România ați avut, mi-aduc aminte, mari performanțe. Ce ați realizat în Germania?

- Mi-am dat seama ce înseamnă să ai prieteni. Acolo, chiar dacă ai satisfacții profesionale și materiale, partea de suflet rămâne neîmplinită. Căldura și nebulina adevărată a românului acolo îți lipsește. E o dureroasă performanță pe care o recunosc.

- Cărui fapt datorăm revenirea Dv. la Baia Mare?

- Vin la invitația dlui Anton Tauf, fost coleg de facultate, care aflase unde-sint și de fac de la actrița Aurora Prodan. Dar am venit aici dintr-un considerent moral.

Cum vă spuneam, când eu aveam de suferit în București pentru spectacolele pe care le puneam (unele chiar interzise), în 1973 mi s-a oferit să lucrez în Baia Mare, iar în 1977 Dv. m-ai angajat în teatrul băimărean ca regizoare și mi-ai făcut o carte de muncă. Și tot la Baia Mare am fost invitată să montez în 1981.

- Mi-amintesc. V-am propus să montați "Mielul turbat" piesă de Aurel Baranga, cu Eugen Harizomenov în Spiridon Duminică. Azi v-ați reîntâlnit, după două decenii, ca regizori...

- Trecem, într-adevăr, prin plăcute surprize; un șir de coincidențe. Întâlnirea cu Dv., cu Tauf, cu Aurora Prodan, cu dl Roman, cu Eugen Harizomenov, cu Sandu Popa.

- Ce piesă montați la Baia Mare?

- O comedie a unui englez, numită "Comedie spiritistă" de Noel Coward.

- Apropo de teatru și școala Dv. din Germania. Cît sinteți de mulțumită de rezultate artistice proprii?

- Nu e ușor să dirijezi un teatru și o școală private. Mă bucur că am promovat mulți tineri. Egoist ca orice părinte mă bucur că fiica mea studiază actoria și regia de teatru la Frankfurt. Ea mă va continua; în ianuarie, când, tot la Baia Mare, voi monta o piesă a unui minunat și regretat pictor român, Mircea Ciobanu, trăitor și decedat în străinătate, va veni să facă asistență de regie și fiica mea.

- Un gând de durată pentru teatrul băimărean ar fi, să zicem...

- Da, să spunem clar: aș dori să pun în scenă aici în fiecare stagiune câte o piesă!

- E minunat. Pînă atunci, însă, o întrebare de final: pe cînd premiera "Comediei spiritiste"?

- În prima săptămână din decembrie a.c.

- Mulțumesc pentru interviu. Vă voi "ataca" cu interbări și la începutul lui decembrie.

Dialog consemnat de
V. R. GHENCEANU